

4.1 | Európai kilátások az egyesülés előtti 4.2 | szakaszban

Tárgyszavak: műanyag-feldolgozás; műanyaggyártás; Nyugat-Európa; Közép-Európa; EU; egyesülés hatásai.

Az európai műanyag-feldolgozók (EuPC, European Plastics Converters) brüsszeli tanácskozásán 2001 decemberében ismertették a statisztikai adatokat: 30 E cég több mint 1 M alkalmazottal több mint 30 M t hőre lágyuló műanyagot dolgozott fel 100 M euró értékben.

A szervezet célja, hogy a tagvállalatok piaci helyzetét javítsák, foglalkozzanak az egészségi, biztonsági, környezeti problémákkal, kommunikációs és információs politikájukkal. Új osztályokat hoztak létre a csomagoló-, az építő- és az autóipar/szállítás részére, de további bővítésre is nyitottak. Az EU-szabályozással a közvetlenebb együttműködés alapján azt akarják elérni, hogy semmi ne veszélyeztesse a műanyagok szélesebb körű elterjedését.

A 2001. évi gazdasági mérleg ismeretében 2002-re és 2003-ra optimista előrejelzést adtak. 2001-ben – nagyon nehéz gazdasági helyzetben – a műanyagipar az EU-n kívüli országok versenykihívásával is szembekerült. Most bíznak a vevők vásárlókedvében és a kedvezőbb gazdaságpolitikában. Ebben az évben már 2%-os növekedést érnek el, és 2003-ra – az igények gyorsuló emelkedésével – ez akár 5% is lehet. Az EuPC előrejelzése szerint azonban az eredmények nem érik el a megelőző éveket, sem az EU-n belül, sem a belépésre várakozó országokban.

Ausztriában, Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Spanyolországban, Svájcban és Nagy-Britanniában az európai gépgyártók felmérték a műanyag-feldolgozó gépek helyzetét. A gépeket 4 kategóriába sorolták: feldolgozó- és utómegmunkáló gépek, szerszámok, segédberendezések és fólianyomtató gépek. A 4 E cég 16 E alkalmazottal járul hozzá a 16 Mrd eurós termelési értékhez.

Az 1998-as orosz pénzügyi válság hatására a közép-európai országokban megélénkült a hőre lágyuló anyagok felhasználása. A AMI (Applied Market Information) legutolsó adatai szerint a hőre lágyuló anyagok piaca 2000-ban 11%-kal nőtt, elérte a 2,7 M t-t. 2001-re a növekedés kicsit lassult, csak 8%-os volt, 3 M t-val.

Lengyelországban, Magyarországon és Csehországban főleg a háztartási felhasználások emelkedtek az export növekedése mellett. A külföldi beruházások az autó-, elektronikai, építő-, csomagolóanyag-iparban nagyon jelentős műanyag-feldolgozó kapacitást kötnek le. A szlovák gazdaság még nem jutott túl a válságon, de Romániában erőteljes fejlődés tapasztalható, bár tekintélyes lemaradásukat még nem sikerült behozni.

A nyugati vezető műanyagipari cégek segítették befektetőként a meglévő gyárak bővítését, de zöldmezős beruházásokat is hoztak létre. A fő vonzóerő a jól képzett, alacsony bérű munkaerő és a nagy piaci lehetőségek. Magyarországon és Lengyelországban a legnagyobb az egy főre jutó beruházás értéke. A közép-európai térségben is jelentkeznek ma már a világpiaci hatások, pl. az, hogy máshol még olcsóbb munkaerő áll rendelkezésre, valamint, hogy helyben is emelkednek a költségek, a képzett munkaerőben hiány mutatkozik. Így saját sikerüknek lesznek az áldozatai, elveszítik jövőbeli beruházásaikat. Főleg Magyarország kerülhet hátrányos helyzetbe a Kínába és Kelet-Európába áthelyezett gyártások miatt. Mindezek odavezetnek, hogy a nyugati cégek egyre kevesebb új beruházást indítanak.

A magyarországi Dunastyr az egyedüli nyugati befektetésű tömegműanyag-gyártó cég, amely nagyon sikeres. Ma az Enichem a 100%-os tulajdonosa. Lengyelországban a Rhone-Poulenc szintén egyedüli tulajdonosa a műszaki műanyagot gyártó Stilon cégnek.

Ezekben az országokban a következő 5 évben jelentősen változnak majd a tulajdonosi viszonyok. Ahogy közelednek az EU-tagsághoz, éleződik a verseny. Az alapanyagok ellátásában is érvényesülni fog az többi országgal az integráció, és ez megnöveli a petrokémiai ipar tevékenységét. A PKN Orlen pl. átvette Lengyelország legnagyobb PVC gyárát, az Anwilt és a poliolefint előállító Petrochemia Plockot. A magyar olajvállalat, a MOL részesedést vett mind a magyar TVK-ban, mind a szlovák Slovnaftban. Az orosz olajtársaság, a Lukoil 1998 óta a tulajdonosa a román Petrotelnek; Magyarországon a Gazprom vállalata, a Sibur, érdekelt a Borsodchemben.

Várható, hogy az a vállalat fog főszerepet játszani a jövőben, amely legjobban felkelti a nyugatiak érdeklődését. Az olaj- és petrokémiai vállalatok magánosítása főleg Lengyelországban és Csehországban még vita tárgya, a fejlődés lassú, és sokszor a politikai viszonyok akadályozzák.

(Perényi Ágnes)

European perspectives. = Macplis International, 2002. 2. sz. máj. p.20–21.

Growth for Central Europe. = Macplis International, 2002. 2. sz. máj. p. 21.